

РЕШЕНИЕ

№ 163

гр. София , 22.03.2021 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АПЕЛАТИВЕН СЪД - СОФИЯ, 15-ТИ ТЪРГОВСКИ в публично заседание на петнадесети февруари, през две хиляди двадесет и първа година в следния състав:

Председател:	Даниела Дончева
Членове:	Красимир Маринов Капка Павлова

при участието на секретаря Павлина И. Христова като разгледа докладваното от Даниела Дончева Въззивно търговско дело № 20201001002497 по описа за 2020 година

Производството е по реда на чл. 258 и сл. от ГГЖ.

С решение на ВКС, търговска колегия, П-ро ТО, № 121 от 27.10.2020 г. по т.д. № 1886/2019 г., е обезсилено изцяло въззивно решение № 513 от 01.03.2019 г. на Апелативен съд София, ТО-13 състав по т.д. № 859/2018 г., с което е отменено първоинстанционното решение от 26.09.2017 г. по т.д. № 5058/2015 г. на СГС и вместо него е постановено друго, с което е уважен искът на „Банка Пиреос България“ АД по реда на чл. 208, ал. 1 от КЗ (отм.) срещу „Българска агенция за експортно застраховане“ ЕАД за осъждане на ответника да заплати сумата от 540 000 евро - застрахователно обезщетение. Делото е върнато за ново разглеждане в цялост на Апелативен съд София при спазване разпоредбата на чл. 294 ТПК.

Предмет на настоящото производство е наведеното във въззивна жалба, подадена от „Банка Пиреос България“ АД срещу решение № 1796 от 26.09.2017 г. по търговско дело 5058/2015 г. на Софийски градски съд, с което съдът е отхвърлил предявения от „Банка Пиреос България“ АД, ЕИК:831633691, гр. София, бул. „Цариградско шосе“ № 115Е, чрез адв. А. К. - гр. София, ул. „Парчевич“, № 27, срещу „Българска агенция за експортно застраховане“ ЕАД, ЕИК: 121769212, ул. „А. Стамболийски“ № 55, ет.1, иск с правно основание чл. 208, ал. 1 КЗ (отм.) за заплащане на сумата на 540 000 евро /петстотин и четиридесет хиляди евро/, представляваща застрахователно обезщетение, дължимо по рамкова полица № Д0М041100575/06.04.2011 г., изменена с допълнително споразумение № 1/26.04.2011 г. и е осъдил „Банка Пиреос България“ АД да заплати на „Българска агенция за експортно застраховане“ сумата от 32 214 лв.- разноски за адвокатско възнаграждение.

С определение № 7423 от 11.12.2017 г. по реда на чл. 248 от ГПК постановено по т.д.

№ 5058/15г., СГС, ТО, VI-12 състав е допълнено решението ,като „Банка Пиреос България“ АД е осъдено да заплати на „Българска агенция за експортно застраховане“ сумата от 7447,80 лв., представляваща сторени разноски.

Във въззивната жалба са изложени оплаквания за неправилност на решението, като жалбоподателят счита, че възражението за изтекла погасителна давност е неоснователно. Поддържа, че приложимата тригодишна давност не е започнала да тече от датата на влизане на решението за обявяване на „Мюлер България Експорт“ ЕООД в несъстоятелност, т.е. на 13.03.2012 г., а по- късно - на 18.07.2012г. , на която датата вземането за застрахователно обезщетение е включено в списъка на приетите вземания. Излага неоснователност и на другите възражения на ответника, а именно, че банката е в неизпълнение на задълженията за представяне на документи и разкриване на информация, което водело до отпадане на отговорността на застрахователя, тъй като при сключването на застрахователния договор, договорът за кредит вече е бил сключен и по него са усвоени суми, а уговорените обезпечения са учредени, като в случай, че застрахователят е смятал, че няма необходимата информация е следвало да я поиска преди сключването на договора. Счита за невярно твърдението на ответника за премълчаване от страна на банката на съществени обстоятелства, свързани с имущественото състояние на кредитополучателя, което ответникът аргументирал с началната датата на неплатежоспособността - 14.03.11 г., която определена от ОС - Търговище дата обаче била променена с решение на АС - Варна на 31.07.2011г., което водело до извода, че към датата на застрахователния договор - 06.04.11г. кредитополучателят не е бил в тежко икономическо състояние. Като неотносим е посочен и аргументът на ответника, че недеклаираните пред него суми, отпуснати на кредитополучателя, следва да бъдат изключени от застрахователното покритие, тъй като първоначалният размер на кредита от 800 000 евро му е известен при сключване на застраховката, а претендираното обезщетение било 540 000 евро - 90 % от застрахователния лимит от 600 000 евро. Излага, че този лимит е одобрен от кредитния комитет на ответника, а видно от заключението на счетоводната експертиза, задължението на кредитополучателя към датата на подаване на заявлението за застраховане- 09.03.11г., е 796 916,44 евро, т.е. в рамките на първоначалния лимит за отпускане на суми по кредитното правоотношение. Неоснователно било и възражението за подзастраховане, т.к. е уговорен кредитен лимит, който ограничава отговорността на застрахователя, като при изчерпването на кредитния лимит застрахователят се освобождава от отговорност, което на основание чл. 205, ал.2 КЗ /отм./ изключвало съразмерното обезщетение. Моли въззивната инстанция да отмени обжалваното решение и вместо него да постанови друго, с което да уважи предявения иск. Претендира разноски.

В законоустановения срок е постъпил отговор от „Българска агенция за експортно застраховане“ ЕАД /“БАЕЗ“ ЕАД/, с който оспорва въззивната жалба. Поддържа, че съдът правилно е приел, че искът е погасен по давност, поради което и иска обжалваното решение да бъде потвърдено. Претендира разноски пред въззивната инстанция.

Настоящият състав установи, че въззивната жалба е допустима, като подадена от надлежна страна, в преклузивния срок по чл. 259 ал. 1 от ГПК, срещу валиден и допустим съдебен акт, подлежащ на обжалване.

След като обсъди доводите на страните, въззивната инстанция намери за установено от фактическа страна следното:

Първоинстанционният съд е сезиран с иск с правно основание чл. 208, ал. 1 от КЗ (отм.).

От ищеца по делото е представена рамкова полица № Д0М041100575/06.04.2011 г., с първоначален срок на покритие от 00:00 часа на 01.04.2011 г. до 24:00 часа на 30.03.2012 г. Представено е и допълнително споразумение № 1/26.04.2011 г., с което срокът на покритие е удължен до 24:00 часа на 30.04.2012 г. За застрахователното правоотношение са приложени и Общите условия за застраховка на кредити и финансираня на ответника (ОУ) - „Българска агенция за експортно застраховане“ ЕАД. От посочените писмени доказателства се установява, че процесното застрахователно правоотношение покрива рисковете, уговорени в чл. 5 от ОУ - т. 1 забавяне на плащането и т. 2 неплатежоспособност/свръхзадълженост или обявяване в несъстоятелност на длъжника по договор за кредит № 124/2010. В застрахователната полица са описани и анексите към кредитния договор, съществуващи към момента на сключване на застрахователния договор, а именно № 1 -124/2010 и № 2- 124/2010, с длъжник - кредитополучател “Е. И.” ЕООД - дружество с настояща фирма “Мюлер България Експорт” ЕООД, ЕИК: 103308584, като кредитният лимит е 600 000 евро, а уговореният процент на застрахователно обезщетение - 90 %.

Видно от представения договор за кредит № 124/2010 г. същият е сключен на **02.06.2010 г.**, в размер на 800 000 евро (като с анекс № 2- 124/2010 този кредитен лимит е разделен на два подлимита, а с анекс №3- 214/2010 кредитният лимит е увеличен на 1 400 000 евро, разделен също на два подлимита), като първоначално определеният лихвен процент е равен на базисния банков лихвен процент плюс надбавка от 1,75 % за главница, отпусната в евро, и равен на базисния банков лихвен процент плюс надбавка от 1 % за главница, отпусната в лева. Първоначално уговореният срок за изплащане на всички задължения по кредита е **30.05.2011 г.**, като с анекс № 3-214/20Юг. срокът е удължен на **30.04.2012 г.**, като при забава е уговорена наказателна лихва /неустойка/ в размер на уговорената възнаградителна лихва плюс надбавка от 10 %. Приложение са и уговорените с договора за кредит обезпечения, а именно: поръчителства от “ПЕ-ЕМ” ООД и Е. Ж. И., инкорпорирани в самия кредитен договор и анексите към него; договори за особени залози, както следва: върху вземания от 02.06.2010 г. - вземания срещу трети лица, допълнен и със залог върху банкови сметки с анекс от 07.07.2010 г.; върху оборудване от 02.06.2010 г.; върху стоки на склад от 02.06.2010 г. договор за финансово обезпечение от 23.03.2011 г. с предмет банкови сметки. По време на действието застрахователното покритие ищецът е уведомявал ответника за развитието на кредитното правоотношение, както следва: писмо изх. № ИД 17 511/20.10.2011 г., съдържащо уведомление относно факти от значение за платежоспособността на длъжника по застрахования кредит; писмо изх. № ИД 18 599/07.11.2011 г., съдържащо уведомление за предприетите действия за събиране на просрочени лихви в размер на 3 244 евро, включително и пристъпване към изпълнение по договори за особен залог; писмо изх. № ИД 20 408/23.11.2011 г., съдържащо уведомление за подадена молба за откриване на производство по несъстоятелност спрямо “Мюлер България Експорт” ЕООД.

На 13.03.2012 г., т. е. в периода на застрахователното покритие, влиза в сила решение за откриване на производство по несъстоятелност спрямо “Мюлер България Експорт” ЕООД и обявяването му в несъстоятелност, постановено на 02.03.2012 г. по т. д.

№ 103/2011 г. на Търговишки окръжен съд / вписано в търговския регистър на 06.03.2012 г./, което не е обжалвано.

С писмо вх. № 1201482/26.03.2012 г. ищецът отправил в съответствие с чл. 14, ал. 12 ОУ претенция за застрахователно обезщетение, позовавайки се настъпило застрахователно събитие на 13.03.2012 г., в размер на 540 000 евро. В писмото е изложено, че клаузата на чл. 5, ал. 2 ОУ предвижда, че възникването на вземането при това застрахователно събитие е под отлагателно условие - включването на застрахованото вземане в списъка на приетите вземания, което условие към 13.03.2012 г. не се било сбъднало, тъй като с решението за откриване на производството по несъстоятелност започва да тече срокът за предявяване на вземанията.

На 14.05.2012 г. в търговския регистър е обявен списък на приетите вземания, изготвен от синдика, в който ищецът е включен с вземане по застрахования договор за кредит в общ размер от 2 770 959,20 лева /г. 29 на с. 10 от списъка/, от която сума главница от 2 683 840 лв., която не включва лихвите за забава след откриване на производството по несъстоятелност. С писмо с вх. № 1202704/30.05.2012 г. ищецът е уведомил ответното дружество за горното обстоятелство.

Като доказателство по делото е прието и определение от 18.07.2012 г., постановено по т. д. № 103/2011 г. на Търговишки окръжен съд, с което списъкът на приетите вземания е одобрен. Видно от писмо вх. № 1205834/01.08.2012г. ищецът е уведомил ответното дружество и за това обстоятелство. С писмо вх. № 1300956/21.02.2013 г. ищецът е предоставил на ответника цялата информация и всички документи, поискани от него с предходно писмо, но въпреки това липсват данни претендираното застрахователно обезщетение да е заплатено.

По делото е прието заключение на вещото лице по съдебно- счетоводна експертиза, както и допълнително такова. Според експерта към датата на сключване на рамкова полица № ДОМ041100575/06.04.2011 г. длъжникът по банковия кредит не е имал просрочени задължения към „Банка Пиреос България“ АД, а усвоената сума по договора за кредит № 124 от 02.06.2010 г. е в размер на 6 278 240,67 евро.

С определение от 20.12.2019 г. на ВКС, търговска колегия, П-ро ТО, като ответник в производството е конституирано „Юробанк България“ АД, с ЕИК 000694749, със седалище и адрес на управление: гр. София, ул. „Околовръстен път“ № 260, на мястото на „Банка Пиреос България“ АД, ЕИК 831633691.

При така установената фактическа обстановка по делото, настоящият съдебен състав намира от правна страна следното:

Безспорно е установено по делото, че на 02.06.2010 г. между „Банка Пиреос България“ АД - банката, и „Е. И.“ ЕООД - кредитополучател, е сключен договор за кредит № 124/2010 г., по силата на който банката е отпуснала на кредитополучателя целеви кредит в размер до 800 000 евро, разделен на два подлимита с анекс № 2-124/2010 г., и увеличен на 1 400 000 евро с анекс № 3-124/2010 г., при уговорен срок за изплащане - до 30.04.2012г., съгласно анекс № 3-124/2010 г.

Като безспорно е отделено и обстоятелството, че между страните по делото на 06.04.2011 г. е подписан договор - рамкова полица № Д0М041100575. Първоначалният срок на покритие е от 00:00 часа на

2011. г. до 24:00 часа на 30.03.2012 г. С допълнително споразумение № 1/26.04.2011 г. срокът на покритие е удължен до 24:00 часа на

2012. г. Общите условия за застраховка на кредити и финансираня на ответника (ОУ) - „Българска агенция за експортно застраховане“ ЕАД са приложени по отношение на застрахователното правоотношение. Неоснователно е възражението на застрахователя за липса на валидно застрахователно правоотношение поради липсата на застрахователния интерес по смисъла на чл.195, ал.1 КЗ /отм./, тъй като не е подадена декларация по чл.14, ал.1, т. 4 от ОУ, която следва да се подаде при отпускане на всяка сума по кредита. В настоящият случай, към момента на сключване на договора за застраховка, договорът за кредит вече е сключен и по него са усвоени суми в размер надхвърлящ размера на застрахования кредитен лимит от 600 000 евро, което води до извода, че отпуснатите вече към момента на сключването на договора за застраховка суми по кредитния договор, надхвърлящи застрахования кредитен лимит, са били известни на застрахователя, поради което и за застрахования не е възникнало договорно задължение да подава декларация за усвоените суми по кредита, усвояването на които в размер по-голям от кредитния лимит, е станало преди сключването на договора за застраховка.

Неоснователно е и възражението на застрахователя за това, че ищецът е премълчал съществено за риска обстоятелство относно влошеното финансово положение на длъжника по банковия кредит. Действително, с решение от 02.03.2012 г. по т.д. № 103/2011 г. Търговишкия окръжен съд е определил датата 14.03.2011 г. за начална дата на неплатежоспособността на „Мюлер България Експорт“ ЕООД, но с решение № 263/19.10.2012 г. по т.д. № 293/2012 г., Апелативен съд - Варна е променена началната дата на неплатежоспособност, а именно - 31.07.2011 г. Предвид определената начална дата на неплатежоспособност, не може да се обоснове извод за премълчаване на съществено за риска обстоятелство от застрахования. По отношение възраженията за несвоевременно информиране касателно финансовото положение на длъжника по кредита, същите са неоснователни, т.к. по делото са приети като писмени доказателства множество писма от застрахования до застрахователя с информация относно влошаването на финансовото положение през процесния период..

Настоящият въззивен състав намира за неоснователно възражението на застрахователя и за наличие на хипотезата на подзастраховане, поради което и обезщетението следвало да се определи по правилото на чл.205 КЗ /отм./. Съдът счита, че в случая не е налице подзастраховане, а уговорен кредитен лимит, ограничаващ отговорността на застрахователя, с договорено с чл.17 от ОУ изплащане на обезщетението в пълен размер, но не повече от 90% от кредитния лимит.

С чл. 5 от ОУ застрахователят се е задължил да заплати на застрахования застрахователно обезщетение при неплащане на изискуема и безспорна сума по кредита или на отделна погасителна вноска по него в два случая: т.1 - забавяне на плащането от страна длъжника за период по- дълъг от периода на изчакване и т.2 - неплатежоспособност ИЛИ обявяване в несъстоятелност на длъжника със съдебно решение при условие, че

вземанията на застрахования по договора за кредит са включени в списъка на кредиторите на длъжника. Съгласно чл. 7, ал. 3 от ОУ за дата на застрахователното събитие, възникнало в резултат на събъдването на покрит риск по чл. 5, т. 2, се счита датата на влизане в сила на съответния съдебен акт. В случая, видно от обстоятелствената част на исковата молба е, че твърденията на ищеца се свеждат до: настъпване на 13.03.2012 г. на застрахователно събитие по см. на чл. 5, ал. 2, вр. с чл. 7, ал. 3 от ОУ, в рамките на застрахователното покритие, а именно - влизане в сила на постановено на 02.03.2012 г. по т.д. № 103/2011 г. на Окръжен съд - Търговище решение за откриване на производство по несъстоятелност спрямо "Мюлер България Експорт" ЕООД и обявяването му в несъстоятелност. Независимо от отправената до застрахователя претенция за застрахователно обезщетение в размер на 540 000 евро, съгласно писмо от 26.03.2012 г., плащане не е извършено. Ищецът твърди още, че клаузата на чл. 5, ал. 2 ОУ предвижда, че възникването на вземането при това застрахователно събитие е под отлагателно условие - включване на застрахованото вземане в списъка на приетите вземания и това условие не се е събднало към 13.03.2012 г., а на 18.07.2012 г. - с постановяване на определение от ОС-Търговище за одобряване на списъка на приетите вземания. Спорен по делото е въпросът - от кога тече погасителната давност, а именно - от влизане в сила на решението за обявяване на дружеството в несъстоятелност или датата на включване на неплатените задължения по договора за кредит в списъка на приетите вземания. Началният момент на погасителната давност е уреден в разпоредбата на чл. 114, ал. 1 от ЗЗД, а именно - давността започва да тече от деня, в който вземането става изискуемо. Следва да се има предвид специалната норма на чл. 197, ал. 1 от КЗ (отм.), според която давността започва да тече от датата на настъпване на застрахователното събитие, т.е. вземането на ищеца е станало изискуемо от момента на настъпване на застрахователното събитие. В настоящия случай, в чл. 5, т. 2 от ОУ вземането на ищеца е уговорено да възникне при изпадане в неплатежоспособност или обявяване в несъстоятелност на длъжника със съдебно решение при условие, че вземанията на застрахования по договора за кредит са включени в списъка на кредиторите на длъжника. Страните са обвързали изискуемостта на вземането за застрахователно обезщетение с настъпването на отлагателно условие без уговорен краен срок, събъдването на което е в зависимост от поведението на трето за правоотношението лице. Условието е част от волеизявлението и следователно е вид волеизявление, което поставя настъпването на правното действие на сделката в зависимост от едно бъдещо и несигурно събитие. Преди събъдването на отлагателното условие кредиторът не може да иска изпълнение от длъжника. Допустимостта на подобна уговорка произтича от установения в чл. 9 от ЗЗД принцип за свобода на договарянето, приложим по силата на препращатата норма на чл. 288 ТЗ и към търговските сделки. Съгласието на страните, че задължението става изискуемо след настъпването на определено бъдещо несигурно събитие (условие), осъществяването на което е предпоставено от активността на трето лице, следва да бъде преценявано като предоставяне на изпълнението на неговата воля. Когато изискуемостта е уговорена в зависимост от бъдещо събитие, давността тече от събъдването му. (ст. "Задължения поставени под отлагателно или прекратително условие", проф. д.ю.н. Иван Русчев). От изложеното може да се заключи, че съобразно волята на страните, обективизирана в чл. 7, ал. 3 от ОУ за дата на застрахователното събитие, възникнало в резултат на събъдването на покрит риск по чл. 5, т. 2, се счита датата на влизане в сила на съответния съдебен акт, а именно определение от 18.07.2012 г. на ОС - Търговище за одобряване на списъка на приетите вземания, тъй като чрез волеизявленията си те са се споразумели изискуемостта на вземането по застраховка да бъде обусловена от събъдването на едно отлагателно условие. Въз основа на горното, въззивната инстанция намира, че застрахователното събитие е настъпило на 18.07.2012 г., на която дата е влязло в сила определението на ОС - Търговище по чл. 692 ТЗ за одобряване списъка с приетите вземания. Процесното застрахователно събитие е настъпило извън крайния срок на покритие на застрахователната полица, а именно — 30.04.2012 г., поради което за застрахования липсва основание за предявяване на

настоящия иск. Твърденията на ищеца се свеждат до: настъпване на 13.03.2012 г. на застрахователно събитие по см. на чл. 5, ал. 2, вр. с чл. 7, ал. 3 от ОУ, в рамките на застрахователното покритие, а именно - влизане в сила на постановено на 02.03.2012 г. по т.д. № 103/2011 г. на Окръжен съд - Търговище решение за откриване на производство по несъстоятелност спрямо "Мюлер България Експорт" ЕООД и обявяването му в несъстоятелност. Дори да се приеме, че застрахователното събитие е настъпило на датата 13.03.2012 г., то прилагайки специалната тригодишна давност съгласно чл. 197 от КЗ (отм.), същата е изтекла на 13.03.2015 г., т.е. преди датата на предявяване на иска - 20.07.2015 г. При съвпадение на крайните изводи на двете инстанции, макар и с други мотиви, съдът намира предявения иск с правно основание чл. 208, ал. 1 от КЗ (отм.) за неоснователен, като първоинстанционното решение следва да бъде потвърдено изцяло.

При този изход на спора разноски се следват на въззиваемата страна на основание чл. 78, ал. 3 от ГПК и съобразно представения списък по чл. 80 от ГПК такива следва да й се присъдят в пълния предявен размер, а именно - сумата от 26 508 лева, представляваща адвокатско възнаграждение по т.д. № 859/2018 г., 13 състав, САС, както и сумата от 26 508 лева, представляваща адвокатско възнаграждение по т.д. № 2497/2020 г., 15 състав, САС. Във връзка с изискването на чл. 294, ал. 2 ГПК при повторно разглеждане на делото въззивният съд следва да се произнесе и по разноските за водене на делото във ВКС. На касатора следва да бъде присъдена сумата от 47 660, 64 лева, от които 30 лв. държавна такса за допускане до касационно обжалване, 21 122,64 лв. държавна такса за разглеждане на касационното обжалване и 26 508 лв. за адвокатско възнаграждение.

РЕШИ:

Воден от горното съдът:

РЕШИ:

ПОТВЪРЖДАВА изцяло решение № 1796 от дата 26.09.2017 г. по т. д. № 5058/2015 г. по описа на Софийски градски съд, с което е ОТХЪРЛЕН предявения от „Банка Пиреос България“ АД, ЕИК:831633691, гр. София, бул. „Цариградско шосе“ № 115Е, чрез адв. А. К. - гр. София, ул. „Парчевич“, № 27, срещу „Българска агенция за експортно застраховане“ ЕАД, ЕЖ: 121769212, ул. „А. Стамболийски“ № 55, ет.1, иск с правно основание чл. 208, ал. 1 КЗ (отм.) за заплащане на сумата на 540 000 евро /петстотин и четиридесет хиляди евро/, представляваща застрахователно обезщетение, дължимо по рамкова полица № ДОМ041100575/06.04.2011 г., изменена с допълнително споразумение № 1/26.04.2011 г. включително в частта за разноските.

ОСЪЖДА „Юробанк България“ АД, с ЕИК 000694749, със седалище и адрес на управление: гр. София, ул. „Околовръстен път“ № 260, чрез адв. А. К. — гр. София, ул. „Парчевич“, № 27, в качеството му на универсален правоприемник на „Банка Пиреос България“ АД,

ЕИК:831633691, да заплати „Българска агенция за експортно застраховане“ ЕАД, ЕИК: 121769212, ул. „А. Стамболийски“ № 55, ет.1 на основание чл. 78, ал. 3 от ГПК сумата от 53 016 лева, представляваща разноски за двете производства пред въззивната инстанция.

ОСЪЖДА „Юробанк България“ АД, с ЕИК 000694749, със седалище и адрес на управление: гр. София, ул. „Околовръстен път“ № 260, чрез адв. А. К. — гр. София, ул. „Парчевич“, № 27, в качеството му на универсален правоприемник на „Банка Пиреос България“ АД,

ЕЖ:831633691, да заплати „Българска агенция за експортно застраховане“ ЕАД, ЕИК: 121769212, ул. „А. Стамболийски“ № 55, ет. 1 на основание чл.

78, ал. 1 от ГПК сумата от 47 660 лева, представляваща разноски пред касационната инстанция.

Решението подлежи на обжалване с касационна жалба пред Върховния касационен съд в едномесечен срок от връчването му при условията на чл. 280, ал. 1 от ГПК.

Председател: _____

Членове:

1. _____

2. _____